

Játékos nyelvi vetélkedő

a magyar nyelv napja alkalmából

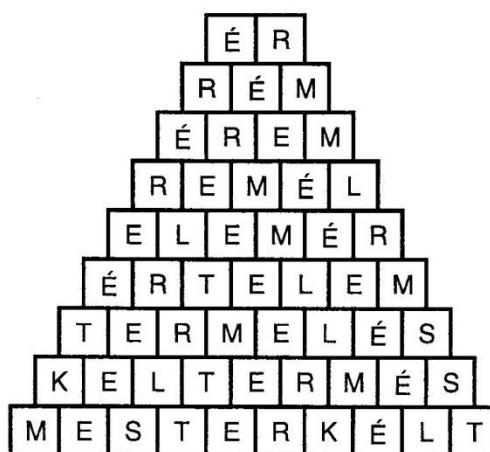
CSIKY GERGELY FŐGIMNÁZIUM – ARAD, 2016. NOVEMBER 11.

FELADATOK

- 1. Betűpiramis.** Építsük a piramist főlülről! Minden meghatározáshoz egy szó tartozik, és minden szó egy betűvel hosszabb, mint az előző. Ám az előző szó minden betűje szerepel a következő szóban is. A betűk sorrendje minden egyes szóban felcserélhető.

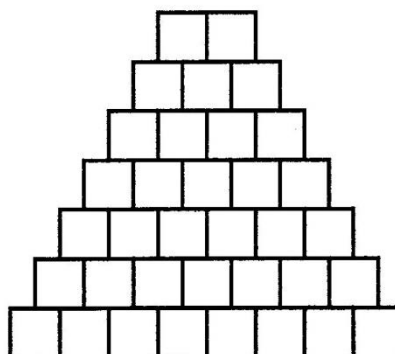
Példa:

1. Véredény
2. Kísértet
3. Nemesfémből vert korong
4. Bizakodik
5. Férfinév
6. Gondolkodóképesség
7. Termékek előállítása
8. A termelt kelkáposzta összessége
9. Erőltetett, művi

Feladat:

1. Valamely esemény előidézője
2. A juh hímje
3. Gyors felfogású
4. Éltes
5. Nyalánk
6. Állatterelő eszközök
7. Vesztegel

Pontozás: $4 + (3 \times 2) = 10$ pont

Idő: 5 perc

2. Névjegy-fejtő

Anagramma játék, amelyben a névjegy szereplő név betűiből kell kirakni a kérdésre adandó választ.

Példa:

Kőzeke Péter

Mi a foglalkozása?

Megoldás: **KÉPKERETEZŐ.**

Feladatok:

A.

Főzi Sándor

Mi a foglalkozása?

B.

G. Bús Aladár

Mi a kedvenc sportja?

C.

Sorsi Kati

Melyik Arad megyei településen lakik?

Pontozás: $3 \times 2 = 6$ pont

Idő: 5 perc

3. Palindrom-szórejtvények. A meghatározás segítségével keressetek olyan szókapcsolatot, amely oda-vissza egyaránt olvasható!

Példa:

BÁTOR FÉMKORONG = merész érem

Feladatok:

- a) FONDORLATOS SZÁRAZ LOMB
- b) EGYTŐL EGYIG HÁZI CIPŐ
- c) NEKEDRONT A TEHERHORDÓ
- d) BŐRRIKÉSZÍTŐ IPAROS HITEGET
- e) A KERETEM ÉRTÉKE

Pontozás: $5 \times 2 = 10$ pont

Idő: 5 perc

- 4. Szógyenyletek.** Találjátok meg a meghatározásoknak megfelelő szóalakokat, és végezzétek el a műveleteket! Ha jól dolgoztatok, az egyenlőségjel mindkét oldalán ugyanazt a betűsort olvashatjátok.

Példa:

alapfeltevés + gally = kettémetsz

↓ ↓ ↓
elv + ág = elvág

Feladatok:

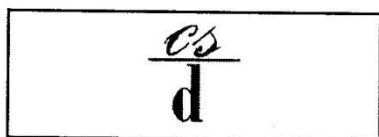
- a) írólap – arcszín + négylábú tyúktolvaj = fejdísz
- b) koros + arra a helyre + kacat = szorongás
- c) eladásból befolyt pénzösszeg – harapnivaló + 2 kötőszó = emlékezetben való rögzítés

Pontozás: $3 \times 2 = 6$ pont

Idő: 6 perc

- 5. Betűrejtvények.** Olvassátok ki, milyen szót/szavakat rejtene az alábbi betűrejtvények. Könnyítésül eláruljuk, hány szóból áll a megfejtés.

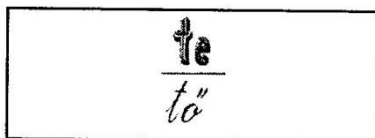
Példa:

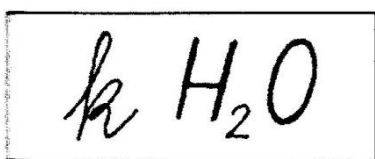
Megfejtés: CSALÁD

Feladatok:

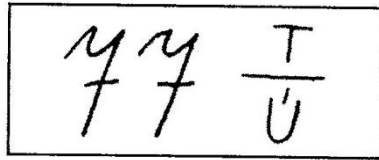
A. egy szó:

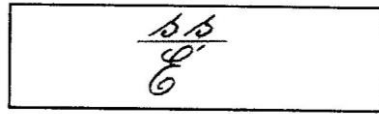
B. egy szó:

C. két szó:

D. két szó:

Pontozás: $(2 \times 2) + (2 \times 3) = 10$ pont

Idő: 6 perc

6. Nanana!

Adott a kiindulópontul szolgáló főnév meghatározása. Ehhez hozzáragasztva a -na toldalékot, újabb szót kapunk, melynek meghatározása szintén adott. Keressük meg a szavakat!

Példa:

Tengeri hal + na = mértékegység

Megfejtés: **tonna**

Feladatok:

- a) európai nép + na = állat
- b) mesterkélt testtartás + na = cölöp
- c) táncmulatság + na = vízi emlős
- d) társalgó + na = zsírszövet

Pontozás: $4 \times 2 = 8$ pont

Idő: 5 perc

7. Rejtőzködő közmondások

A következő mondatokban intarziászerűen ott lapulnak egy-egy ismert közmondás szavai. Keressétek meg ezeket a közmondásokat!

Példa:

Nem mindenki álmos **Baranyában**, **amikor** a sápadt holdvilág **fénylik** az égen.

Feladatok:

- a) Kistelekiné egy doboz C-vitamint szórakozottan levett a polcra, csakúgy, mint az elmosatlan vizes poharat.
- b) Valahányszor Bálint hazalátogat Hajdúhadházára, annyiszor felkeresi, régi szokása szerint, egykori szerelmét, a szép Melindát is.
- c) Úgy hírlik, hogy hazajön mégis az a botcsinálta nyelvész, aki a fakutyára azt találta mondani, hogy az csak a tündérmesékben létezik.

d) Minden versenyen az ökölvívók közül kezdetben a pehelysúlyúak, majd a nehézsúlyúak lépnek a szorítóba.

e) A férjem szerint én javíthatatlan tisztaságmániás vagyok – mondta félig tréfásan Zsuzsi, a jókedvű egészségügyi dolgozó.

Pontozás: $5 \times 2 = 10$ pont

Idő: 7 perc

8. Dadogós feladat

Keressétek meg a „dadogós szavakat”!

Példa: jó húspan levő = testes

Feladatok:

- a) dala részére
- b) élelemmel lát el
- c) ellopom
- d) elemózsia
- e) cselekvést

Pontozás: $5 \times 2 = 10$ pont

Idő: 5 perc

9. Utazni ki szeret? – Eszter!

Ebben a feladatsorban kérdésekre kell válaszolni, mégpedig annak tudatában, hogy a felelet már meg is található magában a kérdésben, vagyis a kérdés egyik szavának anagrammája a megfejtés, azaz a keresett személy neve.

Példának lásd a feladat elnevezését.

Feladatok:

- a) Bolyai Jánosról ki hallott?
- b) Ki szedte össze a fa alatti almákat?
- c) Ki ismeri mindegyik elemnek a vegyjelét?
- d) Ki ámuldozik a róna szépségein?
- e) A szálló legszebb szobájában ki lakik?

Pontozás: $5 \times 2 = 10$ pont

Idő: 5 perc

Összesen: 80 pont

Rádás feladat (döntetlen esetén): $BO \times \frac{Y}{K}$

MEGOLDÁSOK

1. Betűpiramis

1. OK
2. KOS
3. OKOS
4. KOROS
5. TORKOS
6. OSTOROK
7. ROSTOKOL

2. Névjegy-fejtő

- a) női fodrász
- b) labdarúgás
- c) Sárospatak/ Kisiratos

3. Palindrom-szórejtvények

- a) ravasz avar
- b) csupa papucs
- c) rád rohan a hordár
- d) tímár ámít
- e) a rámám ára

4. Szóegyenletek

- a) paróka (papír – pír + róka)
- b) aggodalom (agg + oda + lom)
- c) bevésés (bevétel – étel + és és)

5. Betűrejtvények

- a) tepertő/tetőn
- b) kvíz
- c) kéthetes túra
- d) kétes egyén

6. Nanana!

- a) angolna
- b) pózna
- c) bálna
- d) szalonna

7. Rejtőzködő közmondások

- a) Ki mint vet, úgy arat.
- b) Ahány ház, annyi szokás-
- c) Jön még kutyára dér.
- d) Minden kezdet nehéz.
- e) Tisztaság fél egészség.

8. Dadogós feladat

- a) énekének
- b) etet
- c) elemelem
- d) eledeled
- e) tettet

9. Utazni ki szeret?

- a) Ibolya
- b) Attila
- c) Kelemen
- d) Nóra
- e) László

Ráadás:

boszorkány